

श्री स्वामिनारायणो विजयतेतराम

श्री हरि उपयम्

(संस्कृत)

--: आशीर्वाद :-

परमपूज्य धर्मधुरंधर आचार्यश्री १००८ श्री कौशलेन्द्रप्रसादजी महाराजश्री

--: प्रकाशक :-

महंत पुराणी स्वामि धर्मनंदनदासजी

श्री स्वामिनारायण मंदिर

(सुज-कच्छ)

॥ श्री हरिकवचम् ॥

प्रस्तावना

जेने अेक भगवानना स्वरूप सिवाय भीख कोठे कामना ज नथी अेवा निष्कामी भक्त श्रीख महाराजने भूभज वढाला अे. परंतु सकाम भक्ति अे निष्काम भक्तिनुं अेक पगयियुं अे. मनुष्यने अेनां प्रारब्ध कर्मानुसार अेना अवनमां कंठेक मुश्केलीअो आवती होय अे. अेवे समये जे भक्त दृढ होय तो भगवान मां अेनी श्रद्धा स्थिर रहे अे, પણ जे अेना आश्रममां उ णप होय तो ते ङगी जय अे अने अेक आराध्य देवने मुकीने भीजने पकडे अे. आम अेनी उपासना पतिव्रताना जेवी नथी रहेती.

श्री स्वामिनारायण भगवाने पतिव्रताना जेवी भक्ति-निष्ठा उपर ञास भार मुकयो अे. माटे ज श्री नित्यानंद मुनिअे हरिकवच नामक स्तोत्रनी रचना करी हती. भक्तनी पीडाने हरीने तेनुं शुभ करनार आ हरिकवच स्तोत्रमां जे स्तुतिअो करी अे ते प्रत्यक्ष प्रमाण अेवा श्री स्वामिनारायण भगवाने संबोधीने ज करवामां आवी अे. आम भक्तनी पतिव्रतानी निष्ठा પણ सचवाय अने अनेक भय थकी मुमुक्षुनी रक्षा પણ थाय. अेवुं अद्वितीय आ हरिकवच स्तोत्र अे. तेनो यथाविधि पाठ करवाथी मनुष्यनी दरेक प्रकारे रक्षा थाय अे.

जेम युद्धमां कवच पहेरवाथी शत्रुअोना प्रहारो थकी रक्षा थाय अे, तेम प्रत्यक्ष प्रमाण अेवा श्री स्वामिनारायण भगवाननी स्तुतिरूपी आ कवचथी संसारना तमाम भय थकी श्री स्वामिनारायण भगवान अवनी रक्षा करे अे.

माटे आवेल संकटमां कोठे પણ मुमुक्षुअे आ हरिकवचनो पाठ करवो अे ज श्रेष्ठ उपाय अे.

ली.

डानखभगतना

जय श्री स्वामिनारायण

॥ श्री हरिकवचम् ॥

भक्ति धर्म आत्मजं कृष्णं द्विजेन्द्र कुल भूषणम् ।
सावर्णिगोत्रतिलकं वंदे सत् धर्मरक्षकम् ॥१॥
योगीन्द्रदुश्चर आचारं सर्व साधुगुणालयम् ।
कंदर्पद्वर्ष हलनं नैष्ठिकव्रत पोषकम् ॥२॥
प्रणतार्तिहरं स्वामि सहजानंदम् अच्युतम् ।
नारायणमुनिं नौमि भक्तिहर्ष विवर्धनम् ॥३॥
वर्णिराजं नमस्कृत्य श्रीहरिं धर्मनंदनम् ।
नित्यानंद मुनिः वक्ष्ये वर्म हर्षात्मकं शुभम् ॥४॥
ॐ अस्य श्रीहरिकवचस्तोत्रमालामंत्रस्य
व्यासमुनिः ऋषिः अनुष्टुप् छंदः ।
भक्तिधर्मनंदनः श्रीहरिः देवता ।
भक्ति धर्मविवर्धन इति कीलकम् ।
धर्मरक्षक इति भीजम् ।
बृहव्रतधर इति शक्तिः ।
मम सकलमनोरथ सिद्धि अर्थे जपे विनियोगः ।

અથ કરન્યાસ:

ૐ શ્રીહરિકૃષ્ણાય નમઃ અંગુષ્ઠાભ્યાં નમઃ ।
ૐ શ્રીભક્તિધર્માત્મજાય નમઃ તર્જનીભ્યાં નમઃ ।
ૐ શ્રીહરિયે નમો મધ્યમાભ્યાં નમઃ ।
ૐ શ્રીનીલકંઠાય નમઃ કનિષ્ઠિકાભ્યાં નમઃ ।
ૐ શ્રી સ્વામિનારાયણાય નમઃ કરતલકર પૃષ્ઠાભ્યાં નમઃ ।
ઈતિ કરન્યાસઃ ।

અથ ષડ અંગન્યાસ:

ૐ શ્રી હરિકૃષ્ણાય નમઃ હૃદયાય નમઃ ।
ૐ શ્રી ભક્તિધર્માત્મજાય નમઃ શિરસે સ્વાહા ।
ૐ શ્રી હરયે નમઃ શિખાયૈ વષટ્ ।
ૐ શ્રી કૃષ્ણાય નમઃ કવચાય હુમ્ ।
ૐ શ્રી નીલકંઠાય નમઃ નેત્રાભ્યાં વૌષટ્ ।
ૐ શ્રી સ્વામિનારાયણાય નમઃ અસ્ત્રાય કૃટ્ ।
ઈતિ ષડ અંગન્યાસઃ ।

અર્થ ધ્યાનમ્

શ્રીકૃષ્ણં પુરુષોત્તમં વૃષસુતં વર્ણીન્દ્રમ્ ઈશેશ્વરં
તુંગે પીઠવરે સ્થિતં સુખકરં સદ્ભક્તવૃંદ અર્ચિતમ્ ।
કારુણ્યામૃત સાગરં મુનિવરૈઃ સંસેવિતા અંધિ દ્રવ્યમ્
સ્મેરાસ્યં સિતસૂક્ષ્મવાસસમ્ અહં ધ્યાયામિ ધર્મપ્રિયમ્ ॥૫॥
દિશં રક્ષતુ મે પ્રાર્થી પુણ્યશ્રવણકીર્તનઃ ।
યમદૂતાવિતસ્વીયો દિશં મે પાતુ દક્ષિણામ્ ॥૬॥
ભક્ત અસદ્ વાસના ઉચ્છેતા પાતુ પ્રાયેતસીં દિશામ્ ।
સૌમ્યાં દિશામ્ અવતુ મે ઈચ્છારામ અગ્રજઃ મુનિઃ ॥૭॥
ઈશાનીં સહજનંદઃ વિદિશં પરિરક્ષતુ ।
આગ્નેયીં દિશામ્ અવ્યાત્ મે નૈઋતીં હનુમત્પ્રિયઃ ॥૮॥
પ્રજાતાર્તિહરઃ પાતુ વાયવીં વિદિશં ચ મે ।
દિશામ્ ઊર્ધ્વમ્ અવતુ મે સર્વમંગલ દર્શનઃ ॥૯॥
ધાર્મિકઃ અધોદિશં પાતુ ધર્મપક્ષઃ સુહૃત્ સતામ્ ।
પ્રાતઃ પાતુ હરિઃ માં તુ કૃષ્ણ આસંગવે અવતુ ॥૧૦॥
નિરીશમતખંડઃ અવ્યાત્ પ્રાહ્ને ધર્મપ્રપોષકઃ ।
વિપ્રાપરાધસહનઃ મધ્યાહ્ને અવતુ કેશવઃ ॥૧૧॥
બ્રહ્મનિંદા શ્રવઃ ખેદઃ અપરાહ્ને અવતુ માઘવઃ ।
વિપ્રાત્મા ભક્તવશગઃ સાયાહ્ને અવતુ દુષ્ટહા ॥૧૨॥
નિરીયે અવતુ સર્વાત્મા ધર્મસર્ગપ્રપોષકઃ ।

ભકિતધર્મ કૃતાનંદઃ અપરરાત્રે વૃષપ્રિયઃ ॥૧૩॥
 કૃતદુર્ગપુર આવાસો અનુસંધ્યં પરિરક્ષતુ ।
 મુકુન્દ સેવાસંતુષ્ટઃ જલે રક્ષતુ માં સદા ॥૧૪
 ભકિત-ધર્મ આરાધિતઃ માં સ્થલેષુ પરિરક્ષતુ ।
 સાવર્ણિગોત્રતિલકઃ ખે અવતુ નૈષ્ઠિકાગ્રણીઃ ॥૧૫॥
 મહાદુર્ગો વને ઘોરે હિ અગ્નૌ વા પર્વતે દ્રુમે ।
 સંગ્રામે સંકટે ઘોરે સાગરે અવતુ માં સ્વભૂઃ ॥૧૬॥
 હરિકૃષ્ણઃ શિરઃ પાતુ લલાટં ભકિતનંદનઃ ।
 ધાર્મિકો મે મુખં પાતુ કણૌ મે ભકતવદ્ધભઃ ॥૧૭॥
 નૈષ્ઠિકેન્દ્રો હનું પાતુ ભૂયુગ્મં મે વૃષાત્મજઃ ।
 ભકિતધર્માત્મજઃ નેત્રે નાસિકાં મે તપોધનઃ ॥૧૮॥
 ઓષ્ઠૌ મે સિદ્ધદર્પદ્ધનો જિહ્વાં પાતુ મહામુનિઃ ।
 પાતુ દંતાન્ નીલકંઠઃ કપોલૌ પ્રિયદર્શનઃ ॥૧૯॥
 હરિપ્રસાદ હર્ષાબ્ધિઃ કંઠં પાતુ સદા મમઃ ।
 સ્કંધૌ મે રક્ષતુ સ્વામી ભુજૌ મે નિર્જિતૈન્દ્રિયઃ ॥૨૦॥
 કૂર્પરૌ મે કરૌ પાતુ કરાગ્રાણિ ચ સામગઃ ।
 રામપ્રતાપાવરજઃ હૃદયં પાતુ સર્વદા ॥૨૧॥
 યોગીન્દ્રદુશ્વર આચારઃ કુક્ષી પાતુ મહામતિઃ ।
 ઉરઃ સ્થલં મહાયોગો ધર્મપત્નીસ્તનંધયઃ ॥૨૨॥
 કંઠર્પદર્પદલનઃ જઠરં પાતુ ધર્મજઃ ।
 સ્વામિનારાયણઃ નાભિં ભકતકલ્પમહીરુહઃ ॥૨૩॥
 કૃશોદ્ધવાધ્વસંપોષ્ટા પાશ્ચૌ મે પાતુ સર્વથા ।
 નારાયણમુનિઃ પૃષ્ઠં સત્સંગીજનવદ્ધભઃ ॥૨૪॥
 વર્ણિરાજઃ કટિ પાતુ સર્વસાધુગુણાલયઃ ।
 સાધુપ્રિયઃ અવતુ ગુહ્યં સકિયની ભકતવશ્યગઃ ॥૨૫॥
 ઊરૂ બ્રહ્મણ્યદેવઃ મે જાનુની ધર્મધારકઃ ।
 સ્ત્રી-અંગાગંધ-અસહઃ જંઘે ગુહ્ણૌ મે ધર્મનંદનઃ ॥૨૬॥
 ભકિતહર્ષપ્રદઃ પાતુ પાદૌ પાદાંગુલીસ્તથા ।
 સર્વાંગાનિ ભયત્રાતા રોમાણિ પાતુ મે વિભુઃ ॥૨૭॥
 નાનાભકતજનાનંદઃ પાતુ સર્વેન્દ્રિયાણિ મે ।
 પ્રાણાન્ પાતુ હૃષીકેશઃ ચિત્તં મે માધવઃ અવતુ ॥૨૮॥
 નરનારાયણઃ ભુદ્ધિં મનો મે અવતુ કેશવઃ ।
 વૃન્દાવનેન્દુઃ આત્માનં પાતુ મે ધર્મવદ્ધભઃ ॥૨૯॥
 જિતનિદ્રઃ પ્રમાદાત્ ચ નિદ્રાયાઃ પાપમૂલતઃ ।
 સર્વશ્રેયોવિનાશિન્યાઃ પાતુ દારિદ્ર્યમાતૃતઃ ॥૩૦॥
 સત્-શાસ્ત્ર-અનુગત-પ્રજ્ઞઃ ગર્વાત્ નારાયણઃ અવતુ ।
 યોગેશ્વરઃ યોગભંશાત્ કર્મભંધાત્ મુનીશ્વરઃ ॥૩૧॥
 નિષ્કામઃ પાતુ માં કામાત્ સર્વશ્રેયોવિદ્યાતકાત્ ।
 ક્રોધદાવનલાત્ પાતુ જિતક્રોધઃ દયાલયઃ ॥૩૨॥

लोभादि दोषगहिता मां पातु लोभलुब्धकात् ।
रक्षतु मां श्रितस्वादः प्रभलात्-रसना-ईन्द्रियात् ॥३३॥

निर्मानः अवतु मां मानात् सर्वसद्गुण-दूषणात् ।
सृष्टाया निःसृष्टः पातु सर्वदुःखपयोनिधेः ॥३४॥
निःस्नेहः अवतु मां स्नेहात् देहद्वैहिकसंभवात् ।
निःमर्दः मद्सर्पात् मां पातु सन्मार्गभ्रंशकात् ॥३५॥
दंभात् पातु दंभहीनः संमंडल परायणः ।
निर्मत्सरः मत्सरात् मां रक्षतु पृथनंदनः ॥३६॥
स्थितं प्रजंतम् आसीनं पिबंतं जक्षतं हरिः ।
भक्तिधर्मकृतआनंदः शयानं पातु दुःखदा ॥३७॥
प्रमत्तम् अप्रमत्तं वा पतंतं स्मलितं तथा ।
छिक्कयंतं शृणुमाणां निद्रितं तंद्रिसंयुतम् ॥३८॥
गृहांतरगतं द्रुःखं ये मां बाधितम् उधताः ।
तान् सर्वान् नाशयत्वाशु सर्वयंता अद्भुतक्रियः ॥३९॥
मकारपंचक उच्छेत्ता पातु दुःसंगतः सदा ।
कौडनास्तिकशाकतेभ्यः शुष्कज्ञानिभ्य एव माम् ॥४०॥
अज्ञानात् ज्ञानदः पातु कृष्णभक्त्य पराधतः ।
सन्मंडल-आवास-दुयिः पातु मां योगवित्तमः ॥४१॥
देव-अपराधतो मार्गे मां पातु धर्मवित्तमः ।
सदाचारयुतेरव्यात् भक्तिधर्म निषेवितः ॥४२॥
कलेः कालमलात् पातु द्विजेन्द्रकुलभूषणम् ।
जनापवादतो भक्तिधर्म-आराधितपत्कजः ॥४३॥
देहाभिमानतो रक्षेत् भक्तिधर्मतपः कुलम् ।
मोहात् कुतर्कतः पातु स्वप्रतापक्षितासुरः ॥४४॥
निर्द्रंढ्रो द्रंढतः पातु सुभदुःभादि संज्ञकात् ।
तृष्णामहार्णवात् पातु निष्परिग्रह ईश्वरः ॥४५॥
ग्रहेभ्यः पातु विप्रेन्द्रः सर्वग्रहभयंकरः ।
केतुभ्यः कूरदृष्टिभ्यो योगी योगज्ञसञ्ज्ञतः ॥४६॥
शारीरात् मानसात् दुःभात् आधिव्याधिसमाहृयात् ।
उर्ध्वरेता हि मां पातु निष्कामजनवध्दभः ॥४७॥
आशीविषेभ्यः दंष्ट्रिभ्यः भूतेभ्यः अवतु मां प्रभुः ।
सर्वपापप्रशमनः पापेभ्यः पातु मां सदा ॥४८॥
अहिसृष्टिः हिंस्रेभ्यः व्याधादिभ्यः अवतात् सदा ।
डाकिनीभूतप्रेतेभ्य यक्षरक्षोभ्य एव माम् ॥४९॥
आध्यात्मिक-अधिदैव-अधिभूत केभ्यः त्रितापतः ।
मारीदुःस्वप्न पीडाभ्यः पातु मां पुण्यनंदनः ॥५०॥
कुमतेभ्यः कुदृष्टिभ्यः शारत्रेभ्यः अवतु सर्वतः ।
दुष्टराजकुलादिभ्यः मतटावदवानलः ॥५१॥

स्त्रीद्रव्यरससंसकत्या ભકિતજ્ઞાનવિડંબકા ।

પાપે પ્રવર્તમાના યે તેભ્યઃ પાયાત્ સતાં પ્રિયઃ ॥૫૨॥

મારણોત્સાદન-ઉન્મૂલ-દ્રેષ-મોહન કારકાઃ ।

વિશ્વાસઘાતકા દુષ્ટા યે ચ સ્વામિદ્રોહઃ અપરે ॥૫૩॥

યે ચ આતતાયિનઃ દુષ્ટા યે પાપા ગોપ્યહારિણઃ ।

તાન્ સર્વાન્ નાશયત્વાશુ સર્વરાત્રુભયંકરઃ ॥૫૪॥

ક્ષેત્રવિત્ત-આદિ-હરણ-બંધન-આદિ-ભયપ્રદાઃ ।

ઇતયો વિવિધ-આકારા યે ચ અન્યે દુષ્ટ જાતયઃ ॥૫૫॥

યે ચૌરા વસુહર્તારઃ શત્રવો યેચ હિંસકાઃ ।

સાધુભીતિકરા દુષ્ટાઃ શસ્ત્રપાતાદિ દુઃખદાઃ ॥૫૬॥

તે સર્વે સંક્ષયં યાંતુ શ્રીહરેઃ નામ કીર્તનાત્ ॥૫૭॥

યંત્રમંત્રકરા દુષ્ટા નૃપ-અમાત્યાઃ ય દુર્હૃદઃ ।

યે ચ કાર્યવિલોપારઃ યે ખલાઃ પરવંચકાઃ ॥૫૮॥

યે કૂરા દુષ્ટકર્માણ આભિચારરતાઃ તથા ।

મહાકલેશકરા મ્લેચ્છા વૃષલાઃ પાપકારકાઃ ॥૫૯॥

છિદ્ર-અન્વેષરતા નિત્યં યે અસ્માન્ બાધિતુમ્ ઉ ઘતાઃ ।

તે સર્વે સંક્ષયં યાંતુ નામસંકીર્તનાત્ પ્રભોઃ ॥૬૦॥

વાતિકાઃ પત્તિકા ધોરાઃ શ્લેષ્મિકાઃ સાશ્વિપાતિકાઃ ।

એકાહિકાઃ દ્વાહિકાઃ ચ ત્રાહિકાઃ ચ મહાજવારાઃ ॥૬૧॥

ચાતુર્થિકાઃ પાક્ષિકાઃ ચ માસ્યાઃ ષડ્ માસિકાઃ ચ યે ।

સાંવત્સરા દુર્નિવાર્યા જવારાઃ પરમદારુણાઃ ॥૬૨॥

માહેશ્વરા વૈષ્ણવાઃ ય દેહ-ઇન્દ્રિયા-સુકંપનાઃ ।

તે સર્વે સંક્ષયં યાંતુ સહજાનંદ નામતઃ ॥૬૩॥

સ્વાપ્નિકા યે મહા-ઉત્પાતા વૃદ્ધબાલગ્રહાઃ ચ યે ।

અપસ્મારાઃ ચ કૌષ્માંડાઃ પૂતનામાતૃકાદયઃ ॥૬૪॥

દિવાચરા રાત્રિચરા યે ચ સંધ્યાસુ દારુણાઃ ।

તે સર્વે વિલયં યાંતુ નારાયણ રવા હતાઃ ॥૬૫॥

ઉદ્ભિજ્જાઃ ચ અંડજાઃ ચ એવ સ્વેદજાઃ ચ જરાયુજાઃ ।

યે અસ્માન્ બાધિતુમ ઈચ્છંતિ સંધ્યાસુ ચ દિવા નિશિઃ ॥૬૬॥

તે સર્વે સ્વામિનાથસ્ય નામગ્રહણ ભીરવઃ ।

દૂરાદેવ વિનશ્યંતુ વિનષ્ટગતિ પૌરુષાઃ ॥૬૭॥

અનૂઉક્તમ્ અપિ યત્સ્થાનં શરીરેઅંતઃ બહિઃ ચ યત્ ।

તસ્સર્વપાતુ મે દેવદેવેશઃ ભકિતધર્મજઃ ॥૬૮॥

વ@ત્ સારતરં ચ ઈદં શરીરં કવચાવૃતમ્ ।

બાધાશત-વિનિર્મુક્તમ્ અસ્તુ મે ભયવર્જિતમ્ ॥૬૯॥

બધ્વેદં કવચં દિવ્યયમ્ અભેદમ્ અખિલેશિતુઃ ।

વિચરામિ દિવા રાત્રૌ નિર્ભયેન્ અંતરાત્મના ॥૭૦॥

ઇતિ એતત્ કથિતં વર્મ શ્રીહરેઃ પરમ્ અદ્ભુતમ્ ।

सर्वपाप प्रशमनम् आधिव्याधि विनाशनम् ॥७१॥

सर्वशांतिकरं गोप्यं समस्त भयनाशनम् ।
विजयार्थप्रदं नृणां सुकितमुकित प्रदायकम् ॥७२॥
न अेतत् षलाय दातव्यं दंभिने भिज्ञसेतवे ।
आसुरी संपदा युक्ताय नास्तिकाय न कर्हिचित् ॥७३॥
न लोलुपाय अमक्ताय न अकतद्रोड कारिणे ।
न शुष्कज्ञानिने देयं अगवन् निंदकाय य ॥७४॥
श्रद्धानाय अक्ताय य आस्तिकाय अनसूयवे ।
निर्मत्सराय दातव्यं हरितत् जनप्रेयसे ॥७५॥
विलिप्य कवयं य ँदं यस्तु संधारयेत् पुमान् ।
कंठे वा दक्षिणे बाहौ जयः तस्य पदेपदे ॥७६॥
यः पठेत् श्रुश्रुयात् अकतया श्रावयेत् अकत संनिधौ ।
न तस्य दुर्लभं किंचित् हरिकृष्ण प्रसादतः ॥७७॥
धर्मसर्गे दृढतरा मतिः स्यान् मुक्तिदायिनी ।
जयेत् अधर्मवंशं य श्रेयो विघ्नकरं नृणाम् ॥७८॥
सुकित मुकित तथा अेकांतअकितम् य अस्य प्रभावतः ।
देहांते य हरेः धाम गोलोकं प्राप्नुयात् हि सः ॥७९॥
सूतप्रेतपिशाचा ये डाकिनी अक्षराक्षसाः ।
योगिनीयातुधान्यः य वृद्धआलगडादयः ॥८०॥
रिपुकृत अभियारा ये रोगाः य अन्ये अपि उपद्रवाः ।
तेः अयुतावर्तनादस्य नश्यति न अत्र संशयः ॥८१॥
पंच आवृत्त्या प्रतिदिनं ँष्टदं स्यान् नृणाम् ँदम् ।
गृहिभिः त्यागिभिः अकतैः पठनीयं प्रयत्नतः ॥८२॥
ँति परमपवित्रं सर्वदा धारणीयं कवचवरम् अमेघं सर्वशस्त्र-अस्त्र पूरैः ।
जनिमृति अयहारि अक्षधामप्रदातृ सकलजनसमूहैः सर्वदा कीर्तनीयम् ॥८३॥

ँति श्री नित्यानंद मुनि विरचितं श्री हरिकवचं संपूर्णम् ॥